

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Festis SS. mense Octobri. 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

dicitur: *Quorum Festum colimus*, quia est Festum omnium Angelorum ut in Oratione, & Lectione quarta patet, & sequentibus: & quia Dedicatio hæc in Monte Gorgano facta fuit in Michaelis, & Angelorum memoriam, ut expressè dicitur in Lectione sexta Festi Apparitionis, die 8. *Maij.* officium Missæ habetur in Antiphonario Gregoriano. Si occurrat hoc Festum in Dominica, convenit, ut octavæ Lectioni iungatur nona, quæ de Angelis agit.

30. Hieronymi, in Sacramentario Gregoriano, cum diversis tamen Orationibus. Missæ. ex Decreto Bonifacii VIII. duplex. Pius V. mutavit Lectiones omnes.

De Festis Sanctorum mense Octobri.
Cap. XII.

Festum Rosarii debet ubique, & perpetuò celebrari in ijs Ecclesijs, in quibus adest Altare, seu Cappella Rosarii B. Virg. Duplici maiori officio, in prima Dominica Octobris, quæ scilicet occurrat in Calendis, vel post Calendas, ex decreto Gregorij XIII. die 1. *Aprilis* 1573. Officium recitant Bononientes de Natiuitate, mutato nomine in *Festiuatatis*, quod non improbamus. Certè meliùs, ut in Festo ad Niues: cum Lectionibus 2. Noct. de Natiuitate B. Virg. mutato verbo, *Natali*: in: *solemnitate*: minis enim coherent Antiphonæ, & Responsorialia. Natiuitatis Festo Rosarii, quàm Festo Visitationis, & Præsentationis B. V. & tamen hæc duo Festa non habent amplius officium de Natiuitate, mutante Clemēte VIII. in officia, quæ hodie habentur. quibus autem placet officium Natiuitatis, pro ijs verbis: *Hodie nata est*: dicere poterunt: *Hodie Festum est B. V.* sed verè dissonat illud. *ex progenie David*: à voce *Festi*. vide, quæ diximus in primo *Tomo part. 4. tit. 15. num. 22.* Nota, quòd in secundis Vesperis, si concurrant cum Angelis Custodibus, Vesperæ integræ erunt de Beata Virgine, cum commemoratione Angelorum Custodum, habet enim Festum Rosarii integras utrasque Vesperas;

quia Gregorius celebrari voluit ritu duplicis maioris, ut diximus: & ubi fit hoc Festum, legatur de eo in Martyrologio primo loco. Occurrit non raro dies Octaua Titularis Ecclesiæ S. Michaelis, S. Hieronymi, & aliorum, in Dom. 1. Octob. in qua Rosarii Festum à Clero eiusdem Ecclesiæ fieri debet, officiumque de eodem recitari: & sicuti dies Octaua non potest transferri, ita neque videtur transferri debere Festum Rosarii, quòd à die 7. Octobris in primam Dominicam eiusdem ex professò transtulit Gregor. XIII. ut officio populus intersit, ex *Bulla cit. supra*, quodnam erit igitur officium recitandum: consultus respondi, recitandum esse officium de Rosario cum commem. diei Octauæ, & Domin. 1. Octob. tùm quia, dum neutrum transferri debet, ut dixi, Festum Rosarii est duplex maius, Octaua verò duplex minus: tùm quia Festum Rosarii est Deipara: tùm quia Festum est de præcepto vniuersalis Ecclesiæ, ex *Bulla Gregorij*: dies Octaua est de præcepto in particulari Ecclesiâ: tùm quia Sac. Rituum Congreg. in honorem B. Virg. decreuit, à Clero Regij fieri festum Visitationis B. V. in die Octaua S. Prosperi Patroni loci, ut supra scripsimus, Sect. 3. cap. 12. num. 20. licet potuisset, & debuisset ex vi Rubricarum transferri festum Visitationis: at Rosarii festum à Dominica non est dimouendum.

Maior est difficultas, quando in prima Dominica Octob. occurrit festum Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, in qua altare adest Rosarii, de quo fiet officium? de festo, an de Rosario? Bononiæ ann. 1637. recitatum est officium de festo sancti Petronij, & in Dominicam 2. Octob. translatum est officium Rosarii, vel potius festum: nam clerus eo die recitauit officium de Octaua S. Petronij. At sacra Rituum Congr. die 6. Februarij 1638. decreuit in hoc casu nihil fieri de festo Rosarii, neque transferri debere.

De festo SS. Angelorum Custodum, cōcessit Paulus V. 27. Septemb. An. 1608. posse fieri officium duplex à se approbatum ad libitum Cleri; prima die non impedita officio

officio nouem Lectionum, post Festum Dedicationis sancti Michaelis. Dixit officio in titulo eiusdem officij in editione Romana Egidij (pada Anno 1612. vt intelligas. Festum Angelorum Custodum cedere debere officio Dominica: & eo magis. quia si prima die, & in Dominica occurreret hoc Festum; in praedictis Ecclesijs Rosarij. de Festo Sanctissimi Rosarij, quod est nobilius, faciendum esset officium. Item dies infra Octauam, puta sancti Hieronymi, vel sancti Michaelis Archangeli, sicuti est officium nouem Lectionum; ita excludit à tota octaua Festum Angelorum Custodum.

Dices; in Decreto Sacr. Congregationis Rituum dicitur, prima die non impedita Festo nouem lectionum: ergo non cedit Dominica. Resp. Eamdem Sacram Congregat. declarasse, nomine Festi nouem Lectionum, etiam Dominicam intelligi, 12. Martij 1618.

Quæres adhuc: An Festum Angelorū Custodum sit duplex maius, ita vt habere debeat vtrasque Vesperas integras? Dicebam esse; tum quia in Rubricis generalibus de Concurrētia officij num. 2. in fine, Festa Angelorum præponuntur Apostols, hoc est, non modo Michaelis, sed etiam Gabrielis; & Raphaelis, quæ apud multas Ecclesias celebrantur; & à fortiori Angelorum omnium Custodum, quorū festum colimus vno die; tum quia festum hoc videtur maius, quam Apparitionis sancti Michaelis, ex pluralitate Angelorum Custodum: & quia in Apparitione miraculum rātum celebramus; in hoc autem festo personas ipsas Angelicas, & innumeras vnā simul honoramus: at Apparitionem esse festum maius, & habere vtrasque integras Vesperas nemo non nouit: tum quia licet hoc festum sit adhibitum; tamen posito, quod recitare velimus officium, ad Rubricas generales seruandas tenemur, sicuti Missam, quam non tenemur quotidie celebrare, si tamen celebras, iuxta Rubricas celebrare debes; tum denique, quia, si Sanctus Hieronymus amitteret eo casu vtrasque Vesperas; etiam S. Gregorius

Nazianzenus eius præceptor amittit primas Vesperas nobiliores, secundis, nempe, in 2. Vesperis Apparitionis. His tamen non obstantibus, & titē consideratis, in gratia S. Hieronymi, ne amittat vtrasque Vesperas; & quia festum Angelorum Custodū fuit concessum fieri ex deuotione, non ex præcepto, decreuit Sacr. Rituum Congr. die 2. Octob. 1627. esse duplex minus, & diuidere Vesperas cum Sancto Hieronymo, & cum quocumque alio Duplici, si alicubi concurrat post primam diem Octobris. Lectiones primi Nocturni omittuntur, si legendū sit initium Esther.

Ad octauam Lectionem dicitur: *Quorum Festum colimus*: nam titulus, & Oratio est de pluribus, & vnusquisque intendit venerari suum Angelum in Choro vnā cum alijs. Qui solus recitat officium, adhuc dicat: *Quorum Festum colimus, &c.* non: *cuius Festum colimus, &c.* quod postremū docuit recentior, minus aduertēs, quod vni recitanti neque conuenit: *colimus*, in plurali, si verborum vim attendimus. Si fiet officium prima die Octobris, octauæ lectioni adiungerem nonam, quæ est magis propria festi, si liber. Vbi fit hoc officium, in Lectione Martyrologij legatur primo loco de eodem.

1. Remigij. Dies est Trāslationis; obiit enim Idibus Ianuarij, ex Baron. in *Martyrolog.* habetur festum in Appendice Gregoriana, & in Concilio Moguntino cap. 6. simplex in M.S. & 1550. In Hymno Vesper. mutatur tertius versus.

4. Francisci. à Gregorio IX. 1228. dilatatur Festum à Sixto IV. 1472. in Missali Vaticano vol. 4743. Duplex in M.S. & 1550. Pius V. recentia Oratione, mutauit officium antiquius, opera Fratrum Minorum in Breuiario positum, & auctoritate Nicolai III. approbatum, vt diximus cap. 1. *huius Sectionis*. In Lectione 6. legitur, quod S. Franciscus in die festo exaltationis S. Crucis recepit sacra Stigmata, & in Lectione 4. Festi Stigmatum, ait S. Bonau. quod circa Festum Exaltationis id acciderit: non tamen pugnant inter se hi textus; quia tempore S. Bonauenturæ erat incertus dies, qui deinde fuit precisè reuelatus.

latus. lege Vuandungum in Annal. Min. Ann. 1282. Festum S. Francisci est de præcepto vbique locorum; ex Decreto Sixti IV. vt indicat Syluester *V. Dominica, n. 3. §. 6.* vbi tamen ait, constitutionem illius non fuisse moribus vtentium approbatã. Sed rursus præcepit vbique obseruari Sac. Rituum Congreg. die 3. Ian. 1622. annuente Sanctissimo: Decretumque originale ostendit mihi Ioan. Petrus Massarius meus, virtutum, doctrinæ, & fortunarum heres Iulij Benigni Aduocati Cõfistorialis, Primarij, & vnici tunc temporis in Gymnasio Romano Doctoris, Archiepiscopi Thessalonicensis, & S. Rituũ Congregationis Secretarij, de Romana Republica optimè meriti; cui & ego debeo plurimum, cum eius opera potissimum, in album Consultorum eiusdem S. Congregat. relatus fuerim: idemque Massarius publicari decretum Romę curauit, in Tabella, de consensu maiorum edita Anno 1631. Festorum vbique obseruandorum ex præcepto S. Romanæ Ecclesiæ; fauente Tegrino Tegrinio, Domino meo, Episcopo Assisinate, & præfatæ S. Rituum Congregationis à Secretis incomparabili viro, in gratiam Sancti Patroni Assisinate. æquum est igitur, vt deinceps vbique gentium obseruetur.

5. Placidi. & Sociorum. in Breuiar. Vaticano *vol. 4760.* restituit Sixtus V. Anno 1588. simplex ab eodem. mutauit Orationem Clemens VIII. non dicitur Resp. Vide infra Sectione 8. cap. 2. num. 6.

6. Brunonis. à Gregorio XV. die 17. Februar. 1621. semidupl. cum officio ab eodem 6. Maij 1623. in lectione Martyrologij ponatur primo loco. si transferatur, mutatur in Hymno Vesp. tertius versus.

7. Marci Papæ. in Antiphonar. & Sacramentario Gregor. à quo initium primæ Orationis, & vltimam Missæ Orationem habemus: omnes autem leguntur in Codice Pameliano.

SS. Sergij, &c. in Appendice Gregor. simplex in M. S. & 1550.

8. Brigittæ. à Gregor. XV. & 8. Aprilis

1623. approbatum est officium cum ritu semiduplici, Oratione, & Lectionibus proprijs, Decreto S. Rituum Congregationis; recitandum quidem die 7. Octobris in qua fuit illa Canonizata, vt in Bulla Bonifacij IX. sed Urbanus VIII. ne Missa S. Marci Papæ in Missali deleretur, iussit hac die octaua, annuente Polonia Rege, celebrari Festum; in Polonia verò, vt prius, die septima, cuius obitus contigit die 23. Iulij impedita Festo sancti Apollinaris: vnde & in Martyrologio quoque recognitio translata est lectio de eadem in hanc diem Octobris octauam. Acta sunt hæc Anno 1628.

9. Dionisij, &c. quem Athanas. de Synod. Nicenæ decr. appellat Theognostũ, habetur de eodem in Antiphon. Greg. sed post Gregorium, ex Pamelio; qui ait esse Gallicanum officium. Nam ortum habuit in Gallia à tempore Ludouici Pij, & Amalarij, *ex epist. Hilduini ad eundem.* de generali consuetudine testatur Radulph. *propof. 17.* simplex in M. S. & 1550. semidup. apud Radulph. quem ritum restituit Pius V. mutauit autem Euangelium cum Homilia Clemens VIII. officium Missæ aliud est Antiphonario Gregoriano.

14. Callisti. in Sacramentario Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. semidupl. ex Microl. *cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *propof. 22.* simplex in M. S. 1550. semidup. Pius V. instituit vbique. Clemens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia. officium aliud est Missæ in Greg. Antiphon.

15. Teresiæ Virginis. Ad libitum concessit fieri officium semid. approbatum à S. Rituum Congr. die 25. Augusti 1636. De ea, si fiat officium, in Lectione Martyrologij legatur primo loco.

18. Lucæ Euangelistæ. Martyr à Sancto Paulino *ad Senerum epist. 12.* reputatur. Metaphrastes in hoc Festo concionem habuit. in Sacramentar. Gregor. habetur cum omnibus Orationibus Missæ, quarum prima est Ambrosiana. Decreto Bonifac. VIII. est duplex. à Pio V. duplex secundæ classis.

21. Hilarionis. in Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

Vrsulae, &c. in quinto saeculo, hoc est, anno 500. indictum esse Festum ait Iac. Philip. Bergomens. citatus à Schultingio, in Missali Vaticano *vol. 3808.* officium solemne proprium totum in Breu. 1550. Pius V. commemorationem decreuit. Si adsit alicuius ex his Virginibus caput, aut insignis Reliqua, & nomen ignoretur, fiat de ea officium, Duplici ritu, sumpra Oratione de Communi in singulari, tacito illius nomine (quod fit in S. Callisto, & alijs) & fiat commemoratio S. Hilarionis, & SS. Vrsulae, & Sociarum: nisi aliud à maioribus concedatur, aut legitime praescribatur.

25. Chrysanthi, & Dariae. in Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. officium creditur compositum à Varino, & Armeno fratribus ordinatis presbyteris à Sancto Stephano, qui vitas eorum ad omnes Ecclesias direxerunt. Hæc Cornel. Schultingius. ex quibus facile conijcitur Festum indictum esse 400. annis ante Sanctum Gregorium.

27. Euaristi. in Missali Vatic. *vol. 4743.* Semidupl. ex Microlog. *cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *propof. 22.* Simplex in M. S. & 1550.

27. Vigilia SS. Simeonis, & Iudæ. Vide in Vigilia Andree. in Comite S. Hieronymi habetur Euangelium. Homilia à Pio V. Missæ vero officium in Antiphonar. & Sacramentar. Gregor.

28. Simonis, & Iudæ. Dicitur, vt de Festo S. Andree. Pius V. innouauit officium, Oratione excepta. Euangelium idem, quod in Comite S. Hieron. officium Missæ, vt in Antiphonario, & Sacramentario Gregoriano. si contingat eos diuidi, quia alter tantum Titularis est Ecclesiæ iuxta Rubr. quæ habetur supra *Secl. 3. cap. 10. num. 11.* tunc pro Sancto Simone legatur in 1. Noctur. de Communi Apostol. reseruata Lect. Ep. Iudæ eidem, qui est eiusdem auctor. vt *Secl. 5. capit. 12. num. 15. pag. 69.* significauimus. Vide quæ diximus in primæ die Maij,

pag. 119. at, quia Lectio quarta non potest diuidi, ea legatur in Festo Titularis, & iterum in officio alterius translata, sicuti etiam Euangelium cum Homilia. Lectiones quinta, & sexta variari possunt, vt in Communi Apostolorum. Pro varianda Oratione, sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari. & mutatis verbis: *præuenimus: in: celebramus: &: præueniat: in: imploret.* sed in his casibus consule Sacram. Congregationem, vt aliquid proprium concedat.

31. Vigilia omnium Sanctorum. in Antiphonario, & Sacramentario Gregoriano habentur Orationes cum officio Missæ; sed posterius est Sancto Gregorio, ex Pamelio. Concil. Oxoniense, & Beda meminerunt.

De Festis Sanctorum Mense Nouembr. Cap. XIII.

2. **O**mnium Sanctorum Ordo Roman. habet hæc verba notanda: *In Calen. Nouembr. & per totum Orbem plebs. vniuersa, sicut in die Natalis Domini, ad Ecclesiam in honorem omnium Sanctorum ad Missarum solemnia conuenire studeat: illud attendentes, vt quidquid humana fragilitas per ignorantiam, aut negligentiam in solemnitatibus ac vigilijs Sanctorum minus plenè peregerint, in hac obseruatione sancta soluantur.* S. Cyprian *epistola 34.* docet, natalitia Sanctorum annua celebranda esse cum Missæ sacrificio; sed quia omnium Martyrum, & aliorum non possunt singula celebrari (teste Eusebio, citato à Beletio *c. 154.* existimante, quotidie excedere numerum quinque millium) ideo Bonif. IV. instituit Romæ Festum omnium Sanctorum hac die: quod deinde alijs Orbis Ecclesijs edixit Gregor. IV. anno 835. ex Sigeberto, & præsertim Gallis, & Germanis, ex Baronio in *Annal. ad annum eundem.* Neque vero est Sanctorum Martyrum tantum hoc Festum; verum etiam Confessorum vt in Codice M. S. se legisse ait Baron. in *Martyrolog. die 13. Maij.*